

PREZYDENCJA BELGIJSKA

Belgia, państwo federalne liczące ponad 10 mln mieszkańców, jeden z krajów założycieli Unii Europejskiej, siedziba wielu instytucji unijnych, 1 lipca 2010 roku rozpoczyna już po raz dwunasty 6-miesięczne przewodnictwo w Radzie Unii Europejskiej.

Głównym przedmiotem zainteresowania tej prezydencji będzie, podobnie jak w przypadku poprzednich przewodnictw, stabilność finansowa państw członkowskich, środowisko naturalne i problemy z prezentowaniem przez Unię jednolitego stanowiska.

9 czerwca 2010 r., na Uniwersytecie Warszawskim, belgijski wicepremier, minister spraw zagranicznych i ds. reform instytucjonalnych - Steven Vanackere - wygłosił wykład pt. "Belgia i Unia Europejska: belgijska prezydencja w UE - rola Unii w świecie". Jak już wtedy podkreślał, obecna Prezydencja będzie zupełnie inna od poprzednich.

Konflikt flamandzko-waloński, który doprowadził do rozpisania na 13 czerwca przedterminowych wyborów w Belgii oraz negocjacje na temat utworzenia nowego rządu, sprawiają, iż jak ocenia Le Soir – Belgia zajmować się będzie „głównie bieżącym zarządzaniem”. W tych warunkach objęcie przewodnictwa w Radzie UE wywoływało pewne obawy. Jednak Yves Leterme - premier, który podał się do dymisji - zapewnił, że Belgia jest przygotowana do pełnienia przewodnictwa. Jej program jest owocem ponad dwóch lat pracy, a w sprawie jego treści panuje szeroki konsensus.

Steven Vanackere, podczas wspomnianego wyżej wykładu, stwierdziła, iż belgijska prezydencja "zbiega się z wdrożeniem w życie Traktatu Lizbońskiego, który częściowo zmienia instytucjonalną architekturę w Unii, a zatem i sposób jej pracy". W tym kontekście zwrócił uwagę na "zwiększony wpływ Parlamentu Europejskiego w procesie podejmowania decyzji".

Szczegółowo przedstawił obszary, na których skoncentruje się Belgia w czasie pełnienia przewodnictwa. "Pierwszą i prawdopodobnie najważniejszą kwestią jest obecna społeczno-gospodarcza sytuacja w Europie, a zwłaszcza wysiłki na rzecz walki z kryzysem

gospodarczym i kontynuowania gospodarczych i finansowych przekształceń, co powinno spowodować wyjście z kryzysu, trwały wzrost i więcej miejsc pracy" - powiedział. Podkreślił rolę Europy w globalnych strukturach takich jak Międzynarodowy Fundusz Walutowy (MFW), Bank Światowy i G20. "Wzmocnienie pozycji UE w takich organizacjach i międzynarodowych forach jest także jednym z celów belgijskiej prezydencji" - dodał.

Zgodnie z dostępnym Programem belgijskiej prezydencji, jej szczegółowe przedstawiają się następująco:

- Implementacja Traktatu Lizbońskiego, który wszedł w życie 1 grudnia 2009 roku.
- Przygotowania do szczytu klimatycznego ONZ w Meksyku pod koniec 2010. Wydarzenie to będzie miało miejsce pod koniec prezydencji Belgii, ale pozwoli temu krajowi sprawować kluczową rolę w reprezentowaniu UE podczas negocjacji.
- Rozpoczęcie strategii EU 2020, która określi ramy polityk europejskich w najbliższej dekadzie.
- Zajęcie się międzynarodowymi negocjacjami w zakresie energii.
- Europejska Polityka Bezpieczeństwa i Obrony (ESDP) i implementacja Programu Sztokholmskiego w dziedzinach sprawiedliwości, azylu i imigracji, który został przyjęty przez rządy państw członkowskich 11 grudnia 2009 roku.
- Kontynuowanie negocjacji akcesyjnych z krajami kandydującymi.
- Przygotowanie budżetu na rok 2011.
- Wzmocnienie Europejskiej Przestrzeni Badawczej (European Research Area). Belgia chce poprawić współpracę między państwami członkowskimi oraz prywatnymi jednostkami w celu sprostania wyzwaniom, które stoją przed współczesną Europą, takimi jak zmiany klimatyczne, zasoby pożywienia itp. Przyszła współpraca jest konieczna aby usunąć restrykcje administracyjne i przeszkody dla międzynarodowych pracowników badawczych.
- Rola badań, rozwoju i inwestycji w realizacji zrównoważonego rozwoju. W związku z tym, belgijskie Ministerstwo Ekonomii, Nauki i Innowacji (EWI) postanowiło skupić swoją uwagę na wyzwaniach, jakim czoła stawiają osoby związane z badaniami i rozwojem w celu stworzenia ekonomii spełniającej swoje przeznaczenie w długookresowych ramach.
- Skupienie się na małych i średnich przedsiębiorstwach. Kluczową kwestią jest uproszczenie procedur dających akces do europejskich działań badawczych i uzupełnienie Karty Małych Przedsiębiorstw (Small Business Act), której celem jest promocja przedsiębiorczości i uproszczenie zobowiązań administracyjnych dla małych i średnich przedsiębiorstw.
- Innowacje w polityce przemysłowej. Główną koncepcją jest „zielona ekonomia” i „eko-innowacje”, będące rezultatami negocjacji toczących się po konferencji w Kioto.

Belgia planuje także rozwijanie Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych (European External Action Service). EEAS jest pomocniczym ciałem dyplomatycznym względem Wysokiego Przedstawiciela (obecnie Catherine Ashton). Służba ta została powołana przez Traktat Lizboński. O pomoc dyplomatyczną zwrócić się do niej będzie mógł każdy obywatel Unii, co jest rozwinięciem obecnej możliwości zwracania się do służby zagranicznej innego państwa członkowskiego, jeżeli w państwie pobytu nie występuje placówka dyplomatyczna lub konsularna państwa z którego się pochodzi. Służba ta stanowić będzie narzędzie poprawy europejskiej spójności i jedności w polityce zewnętrznej.

Belgia będzie wspierać Wysokiego Przedstawiciela, aby EEAS mogła zostać efektywnie utworzona i w pełni wykonywać swoje funkcje jak najszybciej się da.

Ponadto prezydencja belgijska będzie kontynuować prace zapoczątkowane przez prezydencję hiszpańską nad wprowadzeniem w życie Europejskiej Inicjatywy Obywatelskiej.

Prezydencja belgijska stawia sobie za cel także implementację do prawa wspólnotowego dotychczasowych uregulowań prawnych, jak chociażby Klauzuli Solidarności. UE i jej państwa członkowskie powinny, zgodnie z zapisami Traktatu Lizbońskiego, działać wspólnie w duchu solidarności w przypadku, gdy Państwo Członkowskie ma trudności lub jest istotnie zagrożone poważnymi trudnościami z racji klęsk żywiołowych lub nadzwyczajnych okoliczności pozostających poza jego kontrolą. Wtedy Rada, na wniosek Komisji, może przyznać danemu Państwu Członkowskiemu, pod pewnymi warunkami, pomoc finansową Unii.

Prezydencja odpowiada za koordynowanie stanowisk państw członkowskich w ramach Rady, podczas międzynarodowych negocjacji w sprawie zmian klimatycznych. Priorytetem będzie zatem także wdrożenie postanowień z 16. Konferencji Stron Konwencji Klimatycznej w Cancun, która będzie miała miejsce od 29 listopada do 10 grudnia 2010 roku. Podczas całej prezydencji belgijskiej poświęci się wiele uwagi na dalszą realizację pakietu klimatyczno-energetycznego.

2010 został ogłoszony Międzynarodowym Rokiem Różnorodności Biologicznej. Prezydencja przygotowuje udział UE w 10. Konferencji Stron Konwencji o różnorodności biologicznej, która odbędzie się w Nagoi w październiku 2010 roku. Celem konferencji jest opracowanie nowej polityki w zakresie różnorodności biologicznej na podstawie postawionych celów.

Priorytetem belgijskiego przewodnictwa jest także obszar bezpieczeństwa, sprawiedliwości i spraw wewnętrznych. "Rozpocniemy wdrażanie Programu Sztokholmskiego - ram unijnej polityki i współpracy celnej, współpracy w dziedzinie prawa karnego i cywilnego, azylu, migracji i polityki wizowej w latach 2010-2014" - powiedział szef belgijskiego MSZ.

Wyraził nadzieję, że Belgia posunie do przodu takie kwestie jak "wspólna procedura azylowa, wzajemne uznanie decyzji sądowej oraz, że poradzi sobie z takimi problemami, jak walka ze zorganizowaną przestępczością, nielegalną imigracją i handel żywym towarem". "To są dziedziny, w których obywatele krajów UE oczekują konkretnych działań od Unii, ponieważ jednym z kluczowych pytań, jakie zadają swoim politykom, jest: czy możesz zagwarantować bezpieczeństwo mnie i mojej rodzinie?" - zauważył. Zaznaczył, że "takie utylitarne podejście do Europy ma obecnie wielu jej mieszkańców".

Steven Vanackere jako kolejny priorytet Belgii, wymienił "zwiększenie wysiłków na rzecz osiągnięcia celu w wielu sferach socjalnych". Przypomniał, że rok 2010 jest Rokiem Walki z Ubóstwem i Wykluczeniem Społecznym.

Belgijski wicepremier podkreślał na UW także wagę innego obszaru - stosunków zagranicznych, lecz zastrzegł, że Unia musi być spójna w tej kwestii. "Unia Europejska musi pozostać najważniejszą regionalną organizacją na świecie i jednym z głównych aktorów w sferze pokoju i bezpieczeństwa. Jeśli jednak chcemy to osiągnąć, musimy mówić jednym głosem" - zaznaczył. Przypomniał, że jest to możliwe właśnie dzięki Traktatowi Lizbońskiemu i utworzonemu stanowisku szefa unijnej dyplomacji.

Vanackere odniósł się do kwestii rozszerzenia UE i zapewnił, że Belgia "utrzyma perspektywę członkostwa w UE dla krajów kandydujących, jeśli zostaną (przez nie) spełnione wszystkie warunki". W tym kontekście mówił o "końcowej fazie negocjacji z Chorwacją", lecz - jak zastrzegł - "koniec roku wydaje się (terminem) zbyt ambitnym".

Zaznaczył, że negocjacje z Turcją należy rozumieć w perspektywie "długoterminowej"; zależą one od reform wewnętrznych. "Będziemy nakłaniać naszych partnerów w Ankarze, aby kontynuowali te reformy i jednocześnie zbadamy, czy i w jakim stopniu poprawie mogą ulec stosunki Turcji z Cyprzem" - dodał.

Proces rozszerzania UE stanowi mocną zachętę dla wprowadzania reform politycznych i ekonomicznych w krajach aspirujących do członkostwa w UE. Prezydencja belgijska będzie kontynuować trwające już negocjacje, jednak ich przebieg zależeć będzie od postępów poszczególnych krajów.

Reasumując ten obszar, Belgia będzie towarzyszyć i wspierać Chorwację celem sfinalizowania negocjacji oraz zachęcać Turcję do kontynuowania reform mających doprowadzić do spełnienia kryteriów kopenhaskich. Do zadań belgijskich będzie również należała implementacja formalnej decyzji Rady Europejskiej z 17 czerwca 2010 roku dot. otwarcia negocjacji z Islandią.

W ostatnim półroczu, gdy przewodnictwo sprawowała Hiszpania, Europa zmagala się ze spadkiem kursu euro i wzrostem w wielu państwach deficytu publicznego. Dlatego też Belgia będzie dążyć do wzmocnienia wzrostu gospodarczego i polepszenia zarządzania gospodarką. Belgijski program przewiduje również stworzenie nowej europejskiej struktury nadzoru rynków finansowych.

Belgijska prezydencja zamierza wzmocnić integrację finansową, zwiększyć stabilność systemu finansowego i zwiększyć ochronę konsumentów i inwestorów.

Rada będzie musiała także formalnie zatwierdzić decyzję pozwalającą Estonii przyjąć euro jako swoją walutę od 1 stycznia 2011 roku.

Belgia przeprowadzi początkową fazę projektowania budżetu na rok 2011 zgodnie z zasadami Traktatu Lizbońskiego, który daje Parlamentowi Europejskiemu i Radzie takie same uprawnienia i zapewni, że prace będą odbywały się bez przeszkód.

Będąc w Polsce, Vanackere podkreślił, że Belgia, jako jeden z krajów założycielskich UE, podczas sprawowania przewodnictwa będzie pełniła rolę "mediatora". "Belgia nie będzie lansować swego własnego kalendarza, tylko kalendarz państw członkowskich" - podkreślił stanowczo wicepremier. "Nie oczekujcie od nas imponujących oświadczeń, ani historycznych przemówień. Rzeczywistość i nowa europejska architektura instytucjonalna zmusza nas do podejmowania małych, lecz ważnych kroków, żeby osiągnąć nasze cele" - skwitował.

Przywódtwo belgijskie znajduje się pomiędzy przewodnictwami Hiszpanii i Węgier, czyli „tria” tworzącego prezydencję. Jest to nowa formuła zapewniająca ciągłość polityki unijnej, która mogłaby nie być zbyt efektywna w ramach 6-miesięcznych, nie powiązanych ze sobą krótkich prezydencji.

Trio hiszpańsko-belgijsko-węgierskie jest pierwszym działającym już po wejściu w życie Traktatu Lizbońskiego. W nowej sytuacji, dopiero nadchodzące miesiące pokażą jak dalece stałe przewodnictwo w Radzie Unii Europejskiej będzie miało wpływ na rotacyjną prezydencję. Komentując zmiany, hiszpański ambasador w Paryżu powiedział: „Rola rotacyjnej prezydencji jest zapewnienie impulsu do działań każdej konfiguracji Rady, niekoniecznie stabilizowanie jej, jak to ma miejsce w przypadku stałego przewodniczącego.”

Hiszpania, Belgia i Węgry, podczas konferencji prasowej 21 stycznia w Paryżu, zaprezentowały wspólny program, lecz wysiłki zmierzające do opracowania planu były widoczne już w 2008 roku, kiedy zostało zaprezentowane opinii publicznej wspólne logo prezydencji.

Trio zobowiązało się prowadzić politykę kontynuacji podczas swojego pobytu u steru Unii Europejskiej. Jest to pierwsza trójka państw sprawująca prezydencję po zmianach wprowadzonych przez Traktat Lizboński, przez co spoczywa na nich odpowiedzialność zdefiniowania nowych metod pracy odpowiadających nowym stosunkom prawnym oraz zapewnienia ciągłości swych prac.

Poza wspólnymi priorytetami, każde państwo skupi się na swoim własnym programie działania. Długoterminowe cele powzięte przez trio w dużym stopniu pokrywają się z celami przewodnictwa, są to m.in.

- walka z kryzysem i wprowadzenie Europy na ścieżkę stabilnego wzrostu gospodarczego, zatrudnienia, rozwoju innowacyjności i konkurencyjności, zgodnie z zapisami Traktatu Lizbońskiego,
- poprawa nadzoru rynków finansowych,
- rozszerzenie agendy socjalnej, przede wszystkim pod kątem ludzi młodych, równości płci oraz walki z ubóstwem,
- realizacja i przegląd ustaleń zawartych w pakietach energetycznym i klimatycznym, w kontekście wyników konferencji ONZ w Kopenhadze,
- realizacja tzw. programu sztokholmskiego, który dotyczy rozszerzenia współpracy w zakresie polityki bezpieczeństwa, azylowej, sprawiedliwości i praw obywatelskich,
- podniesienie efektywności, spójności i widoczności działań zewnętrznych Unii, promowanie praw człowieka oraz podstawowych wolności.

Więcej informacji na temat trio hiszpańsko-belgijsko-węgierskiej prezydencji znajdziecie Państwo w dokumencie „18-miesięczny program Rady (prezydencje: hiszpańska, belgijska i węgierska), 16771/09, 27.11.2009” ,

<http://libr.sejm.gov.pl/oide/index.php?topic=dokumenty&id=programy>

Natomiast dokładne informacje o instytucji jaką jest prezydencja i zmianach wprowadzonych Traktatem Lizbońskim, jak i o trio prezydencji, znajdziecie Państwo w styczniowym biuletynie Punktu Europe Direct Poznań.

Źródła:

- Kumoch J., *Kryzys w Belgii i jego konsekwencje dla belgijskiej prezydencji w Radzie UE*, W: Biuletyn PISM, Nr 73, 2010

- *Programme of the Belgian Presidency of the EU Council*,

<http://www.eutrio.be/priorities-belgian-presidency-council-eu>

- *Belgia przedstawia priorytety,*
http://ec.europa.eu/polska/news/100625_priorytety_belgijskiej_prezydencji_pl.htm
- <http://www.eutrio.be/>
- *Belgia u steru: priorytetem są działania,*
http://ec.europa.eu/news/eu_explained/100701_pl.htm
- *Belgowie pragmatyczni, ale bez ambicji,*
<http://www.prezydencjaue.gov.pl/archiwum/305-belgowie-pragmatyczni-ale-nie-bez-ambicji>
- *Belgijska prezydencja pod hasłem skromności i realizmu,* PRESSEUROP,
<http://www.presseurop.eu/pl/content/news-brief/284931-belgijska-prezydencja-pod-haslem-skromnosci-i-realizmu>
- *Szef MSZ Belgii o pięciu obszarach prezydencji w UE,* Portal Eurofunds.org za PAP,
<http://www.eurofunds.org/content/view/10057/27/>

Przygotowała: Natalia Krzyżan Europe Direct – Poznań

Projekt finansowany ze środków Komisji Europejskiej

